

raade, som var nedsat for at forberede Lønningsreformen, og hvis Indstillinger, Skøn og Beregning den daværende Finansminister Vilh. Lassen fulgte og maatte følge. Der kan nok nævnes — som jeg senere skal komme tilbage til — for Statsbanernes Vedkommende et Par ikke ubetydelige Poster, hvor der maa siges ikke at være skønnet rigtigt, men hvor der er særlige Grunde til, at dette forholdt sig saaledes. Hvad de tre andre Etater angaar, Postvæsenet, Telegrafvæsenet og Toldvæsenet, har Skønnet været meget forsigtigt, saaledes at de Udgifter, der overhovedet var Tale om at kunne beregne, endog ere gaaede ned under det anslaaede. Men naar vi alligevel i Finansaaret 1909—10 naa til en samlet Merudgift af 8,366,000 Kr. eller godt $2\frac{1}{3}$ Mill. mere end anslaaet, skyldes det Forhold, som laa udenfor, hvad den da nedsatte Kommission og Finansministeriet kunde danne sig nogen bestemt Mening om. Det laa for det første i de Finanslovbevillinger, som vare en Følge af Lønningslovene, og til hvilke ogsaa den daværende Finansminister henviste uden naturligvis at kunne præcisere, hvad de vilde komme til at lyde paa. Men han henviste til, at der maatte blive visse Bevillinger til Personalet udenfor Lønningsklasserne som en Følge af Forhøjelserne til Personalet under Lønningslovene, og at det vilde blive betydelige Beløb, det her vilde komme til at dreje sig om, om han end ikke i Øjeblikket kunde præcisere, hvor store de Beløb vilde være. Endvidere maa tages i Betragtning den ganske betydelige Udgiftsstigning, som er en Følge af Personalets Vækst, idet Lønningsforhøjelserne selvfølgelig ogsaa have maattet anvendes paa den Del af Personalet, hvormed dettes Tal er forøget. Der er derfor aldeles intet forbavsende i, at Lønningsudgifterne ere blevne en Del større end anslaaet. Men som sagt, naar jeg faar den nøjagtige Oplysning om, hvorledes Lønningsudgifterne overhovedet have stillet sig i det sidst forløbne Finansaar, skal jeg komme nærmere tilbage til denne Sag.

Den tredie af mig nævnte Gruppe, de sociale Love, viser jo en meget betydelig Udgiftsstigning — det vil ikke være nogen Hemmelighed for nogen. Jeg tror dog, det kan være ganske nyttigt en Gang at faa det præciseret i bestemte Grupper. Derfor har efter min Anmodning Statistisk Bureau foretaget en Opgørelse, som jeg i al Korthed skal meddele Hovedresultaterne af. Maa jeg først tage Udgifterne i Henhold til de sociale Lovgivningsforan-

staltninger, som utvivlsomt fra alle Sider maa erkendes for at være Love, der kun ere givne i egentlig sociale Øjemed i den Forstand, som vi nu en Gang forstaa det under vore politiske Forhandlinger her, altsaa Love, som ere givne for at støtte og hjælpe den mindst bemidlede Del af Befolkningen i dens Kamp for Tilværelsen. Til saadanne Love mener jeg at kunne henregne Loven om Jordlodder til Landarbejdere, hvor dog naturligvis kun maa regnes som Udgift den Del af disse Laan, som maa siges at være Gave. En Del af Laanet er utvivlsomt Gave, hvad meget klart fremgaar allerede deraf, at de 3 pCt.-Obligationer, hvis Paalydende vi delvis søge at faa tilbage ved Salg til Hypotekbanken, anslog vi her paa den sidste Finanslov at skulle faa 75 pCt. for, men vi have hidtil ikke en Gang kunnet opnaa denne Kurs. Hvad de Laan angaar, som Stats-Laanefonden selv overtager, er som bekendt Renten, der gives, ligeledes 3 pCt., medens Statens egen Laanerente jo er betydelig derover. Naar man altsaa vil se, hvad denne Foranstaltning virkelig har kostet Staten, maa man naturligvis kun regne med den Del af Laanene, som maa betragtes som Gave. I øvrigt maa til denne Gruppe af Love foruden Loven om Jordlodder til Landarbejdere henregnes Loven om Syge- og Begravelseskasser, om Arbejderforsikringsraadet, om Ulykkesforsikringsforeningen for Fiskere, om Arbejdsløshedskasser, Hjælpekasser, Skibsredernes Ulykkesforsikringsforening for Søfolk, Fattighjælp, Alderdomsunderstøttelse, Statsforsorg for forsømte Børn og Statsforsorg for tuberkuløse. Det er disse Udgiftsposter, som her ere samlede, og det vil da være af megen Interesse at sammenligne visse Aarsgrupper med hinanden. Lad os først tage Femaarsperioden 1884—85 til 1888—89, en Periode, hvor jo de allerfleste af disse Love slet ikke vare blevne til. Da havde vi kun en aarlig Udgift af 61,810 Kr. Det eneste af alt dette, som den Gang kom til Udgift, var Statens Udgift til Fattigvæsenet. Tage vi 10 Aar derefter Perioden 1894—95 til 1898—99, beløbe disse Udgifter sig til 2,498,875 Kr. om Aaret. Tage vi Femaarsperioden atter 10 Aar efter, fra 1904—05 til 1908—09, ere de stegne til 7,399,253 Kr., og tage vi endelig det sidste enkelte Aar, for hvilket der er aflagt Statsregnskab, 1910—11, ere de voksede op til 11,859,258 Kr. Disse Tal vise ganske tydeligt, hvilken enorm Vækst der har været i disse Udgifter.